

İnternet Haftası

Bilg. Y. Müh. Tahir Emre Kalaycı
emre.kalayci@emo.org.tr

Türkiye'de İnternet'in 15. yılını 12 Nisan'da dolduruyoruz. 15 yılda oldukça hızlı bir şekilde gelişen internet, Türkiye'de önemli bir kullanım düzeyine ulaşmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından gerçekleştirilen 2007 yılı Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması sonuçlarına göre[1]; hanelerin %18,94'ü internete erişim olanağına sahiptir. İnternete erişim olanağına sahip hanelerin % 79,39'u evden internete bağlanabilen kişisel bilgisayara sahiptir. İnternet erişimi olan hanelerde en yaygın kullanılan internet bağlantı türü %78,03 ile geniş bant (ADSL vb.) bağlantıdır. 2007 yılı Nisan-Haziran döneminde 16-74 yaş grubundaki hanehalkı bireylerinin bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla % 29,46 ve %26,67'dir. Aynı dönemde internet kullanan hanehalkı bireylerinin %61,11'i interneti hemen hemen her gün kullanmakta iken, %25,50'si haftada en az bir kez internet kullanmıştır. Bilgisayar ve internet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24'tür. Bu yaş grubunu 25-34 yaş grubu izlemektedir. Eğitim durumuna göre en fazla bilgisayar ve internet kullanımları sırasıyla % 84,86 ve % 82,89 ile yüksekokul, fakülte ve daha üstü bireylerdedir. Öğrencilerin % 86,83'ü

bilgisayar ve % 81,89'u internet kullanmaktadır. İstihdam edilenlerden ücretli ve maaşlı çalışanların bilgisayar ve internet kullanım oranları sırasıyla % 54,82 ve % 51,38'dir. Aynı oranlar işsizlerde sırasıyla % 44,06 ve % 41,15'tir.

Son yıllardaki kullanım düzeyindeki artışa karşın internet beklenen demokratik ortamına kavuşmakta zorlanmaktadır. Uygulamalarında sansür benzeri sonuçlar doğuran, başarısız internet yasaları ve yasaklama zihniyeti internetin gelişimine sekte vurmaktadır. Buna ek olarak çoğu ülkeye göre daha pahalı olan internet kullanım ücreti, internet kullanımının sınırlı olmasına neden olmaktadır. İnternet kullanımının diğer bir kötü yanı, kullanıcıların büyük kısmının interneti daha çok sohbet ve eğlence amaçlı olarak tamamen zaman harcamaya yönelik, bilinçsiz bir şekilde kullanmasıdır. Bu sorunları çözmek ve 15. yılını kutladığımız Türkiye internetinin gelişmesini sürdürmek için yapılması gerekenler vardır.

Öncelikle İnternet Yasası sansür yasası şeklinde kullanılmamalıdır. İçeriklerinden dolayı tüm bir sitenin yasaklanması yanlış bir zihniyettir. Yasaya aykırı içerik kaldırılması yapılması gereken çözümdür. Tüm sitenin yasaklanması, yasaya aykırı durumu

ortadan kaldırmamaktadır, demokratik olmayan bir şekilde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının kitlesel ifade özgürlüğünü yok etmeye neden olmaktadır [2]. Yeni çıkan internet yasası ve uygulaması hakkında oldukça çarpıcı eleştiriler olmasına karşın yasayla ilgili herhangi bir düzeltmeye gidilmemektedir.

Kullanıcıların internet kullanımı yönünde bilinçlendirilmesi gerekmektedir. İnternetin her türlü içeriği barındıran bir evren olduğu gerçeğinden hareketle, bu evrendeki içeriğin doğruluğunda sorunlar olabilir. Bu sorunları önlemek için kullanıcılar bilinçlendirilmeli ve eleştirel yaklaşma özelliği, kuşkuculuk kazandırılmalıdır. Bu sadece İnternet için değil, tüm bilgi elde etme kaynakları tarafından verilen bilgiler için geçerlidir. İlköğretim öğrencileri için açılacak olan "Medya Okur-Yazarlığı Dersi" bu açıdan önemlidir.

Her vatandaşın internet erişimine sahip olması için, İnternet erişim bedelleri uygun bir seviyeye çekilmelidir. Herkesin ortak kullanabildiği okullar, halk kütüphanelerinde internet erişimi sağlanmalı, belediyeler bünyesinde İnternet evleri vb. oluşumlar desteklenmelidir [3].

İnternet'in gelişmesi için bilgisayar sahibi evlerin sayısı da

artmalıdır. Bunu başarabilmek için uygun fiyatlarla bilgisayar üretimleri gerçekleştirilebilir. Son kullanıcının bilgisayar sistemi elde etmesinde iyice ucuzlayan donanım maliyetlerinden ziyade, o donanım üzerinde kullandığı yazılımların (işletim sistemi, ofis, grafik, vb. yazılımlar) lisans maliyetleri etkilidir. Düşük maliyetli bilgisayarların üretilmesi için öncelikle yazılım maliyetlerinin azaltılması gerekmektedir. Bunun çözümü insanların “Özgür Yazılım” [4] kullanımını, özgür yazılımlar yüklenmiş olan bilgisayarların üretilmesi, satılması ve son kullanıcıya ulaştırılmasını teşvik etmektir.

Önemli sorunlardan bir diğeri, E-Devlet uygulamalarına geçişin beklenenden uzun sürmesi ve bu geçişin pratikte bazı sorunlara yol açmasıdır. Bu sorunlardan en önemlisi kamu kurumlarının bilgileri kolay erişebilir bir hale getirmesidir. İnternet Teknolojileri Derneği tarafından düzenlenen 12. Türkiye’de İnternet Konferansı’na Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden Dr. Muammer Ketizmen ve Bilgisayar Yüksek Mühendisi Çağlar Ülküdemer “E-Devlet Uygulamalarında Kişisel Verilerin Korun(ma)ması” başlıklı bildirimlerinde, devlet-birey ilişkileri açısından özel hayatın gizliliğinin devletin temel niteliğine ilişkin önemli bir gösterge olduğunu kaydederek, e-devlet

uygulamalarında “özel hayatın gizliliği” ve “kişisel verinin ifşa edilmemesi” ilkelerinin çoğunlukla göz ardı edildiğini belirtmiştir [5].

Kamu kuruluşları tarafından başlatılan e-devlet uygulamalarında kimlik doğrulama konusunda bir standart oluşturulmamasının, kişisel verilerin herkes tarafından ulaşılabilmesine neden olduğunu ifade eden Ülküdemer, “Örneğin SSK’nın İnternet sayfasına bağlandığınızda, bilgilerinizi göstermek için adınız, soyadınız, baba adınız ve doğum yılınız sorulmaktadır. Bunun yanında başkaca bir bilgi zorunlu olarak istenmediğinden bu bilgileri bildiğiniz bir kişinin TC Kimlik Numarası’na ve SSK hizmet dökümüne ulaşabilirsiniz. Bunun yanında anne adını da aynı sistemden öğrenme olanağı bulursunuz. SSK’nın sitesinde kötü niyetli kişilerin alabileceği en kritik bilgi TC Kimlik Numarası. Türkiye’de tek kimlik numarasından her işimiz yapısın diye çok ciddi çalışmalar yapıldı. Ancak bunun tüm bilgilere ulaşım anahtarı olarak kullanılması ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkıyor” demiştir.

Ülküdemer, Sosyal Güvenlik Kurumu’nun sitesinde yapılan sorgulamalar sonucunda, kızsık soyadının bile öğrenilebileceğini vurgulamıştır. [5][6].

Teknolojik gelişmelerle birlikte internetin sağladığı olanaklar da

artmaktadır. Elde edilen gelişmeleri olanağa dönüştürebilmek için doğru politikaların oluşturulması gerekmektedir. Başta devlet kurumları olmak üzere internet tabanlı gerçekleştirilen tüm çalışmalarda kamu yararı, güvenlik, verim gözetilerek çalışmalar sürdürülmelidir. Bilgiye her yerden her an kolay erişebilme doğru bilgiye doğru zamanda güvenli erişim olarak düşünülmeli ve uygulanmalıdır. İnternetin yaşamımızı boşa tüketen, üretmeyen, yaşamdan ve kendimizden koparan değil aksine doğru bilgiye ulaşmayı paylaşarak, araştırarak ve üreterek gerçekleştirmemizi kolaylaştıran ve yaşamaya, gerçek ilişkilere daha fazla zaman ayırmaya olanak sağlayan özgür ve demokratik İnternet oluşturabileceğimiz bir süreç için çalışılmalıdır.

Kaynaklar

- [1] Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=605>
- [2] Türkiye’de Kitleleşme İfade Özgürlüğü Engellenmesi
<http://www.dugumkume.org/turkiyede-kitlelesme-ifade-ozgurlugu-engellenmesi/>
- [3] İnternet Haftası 2008
<http://internethaftasi.org.tr/hafta08/>
- [4] Özgür Yazılım Nedir?
<http://www.gnu.org/philosophy/free-sw.tr.html>
- [5] Elektronik Devlet “Bilgi Sızdırıyor” Elektrik Mühendisliği 432. sayı, Aralık 2007
http://www.emo.org.tr/resimler/ekler/0157328f2f6804e_ek.pdf?dergi=
- [6] E-Devlet Uygulamalarında Kişisel Verilerin Korun(ma)ması, inet-tr’07,
<http://inet-tr.org.tr/inetconf12/bildiri/2.pdf>

Tablo 1 : Cinsiyete göre, kent-kır ayrımında bilgisayar ve internet kullanım oranları(%)

		Bilgisayar kullanım oranı			İnternet kullanım oranı		
		Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
Son üç ay içinde (Nisan-Haziran 2007)	Türkiye	29,46	20,92	37,88	26,67	18,47	34,76
	Kent	37,00	26,78	47,08	33,85	24,18	43,38
	Kır	16,36	10,74	21,91	14,21	8,55	19,79
Üç ay - bir yıl arasında	Türkiye	1,55	1,29	1,80	1,77	1,43	2,11
	Kent	1,62	1,44	1,80	1,82	1,53	2,10
	Kır	1,43	1,04	1,82	1,70	1,25	2,15
Bir yıldan çok	Türkiye	2,17	2,10	2,24	1,50	1,43	1,57
	Kent	2,43	2,45	2,41	1,82	1,72	1,92
	Kır	1,73	1,50	1,96	0,95	0,94	0,97
Hiç kullanmadı	Türkiye	66,82	75,69	58,07	70,05	78,67	61,55
	Kent	58,95	69,33	48,72	62,51	72,56	52,61
	Kır	80,48	86,72	74,32	83,14	89,26	77,09